

Szerkesztői Iroda:
Nagy-Enyedben

A KIADÓHIVATALBAN
hová
lap szellemi részét illető
közlemények küldendők

Kiadóhivatal:
Wokál János könyvkereskedése
hová
az előfizetések és hirdetések
hírmentesen küldendők.

Kéziratok nem adtnak vissza.

KÖZÉRDEK.

Vegyes tartalmu heti lap.

Megjelenik minden vasárnapon.

Előfizetési feltételek:

helyben házhoz hordva vagy
vidékre postán küldve
egész évre 4 frt.
fél évre . . . 2 frt.
negyed évre 1 frt.

Hirdetmények díja:

3 hasabos petit sorért, vagy
ennek helyéért 5 kr.
Bélyegdíjért külön 30 kr.

Nyilttér sora 15 kr.

Piaczot gyümölcsünknek.

Alsó-Fehérmegyében, különösen Nagy-Enyedben és vidékén a gyümölcstermelés az újabb időkben oly lendületet vett, mely méltó örömmel töltötte el szívünket. Kisebb és nagyobb terjedelmű gyümölcstelepekre találunk ma olyan helyeken, hol ez előtt alig egy évtizeddel a gyümölcstermelés még teljesen el volt hanyagolva. Sőt nem csak gyümölcstelepeink megszorodása, hanem a gyümölcsfajok helyes megválasztása is a mellett bizonyít, hogy magyarázat a gazdaság ezen ága nem csak nagy szorgalommal, hanem tájékozottsággal és tervszerűséggel lett felkarolva.

És helyesen is van így, mert megyénk legtöbb vidékének talaja és éghajlata a gyümölcstermelésre kiválóan alkalmas.

Gyümölcsfaik, mikor az időjárás kedvező, nem csak hogy bő termést hoznak, hanem vannak alma- és körtvefajaink, melyek mint speciálitások országos hirre emelkedtek és kiváló keresletnek örvendenek. Ilyen például az almafajok között az u. n. ponylik, melynek valódi hazája Nagy-Enyed és vidéke.*

De mit ér gyümölcstermelési indusztiánk, ha nem igyekszünk gyümölcsünknek piacot szerezni, melyen azt értékesíthessük. A helybeli fogyasztás a termelés mérvéhez képest vajmi csekély s mennyire nem hozza meg a befektetett tőke kamatát és a reáfordított indusztria jutalmát.

Piaczról kell okvetlenül gondoskodnunk, ha azt akarjuk, hogy gyümölcstermelésünk ügyében vissza-

* Ezen kiválóan nemes almafajt Enyedben Abacs János egykori erdélyi ref. püspök ismerte fel és kezdte nemesíteni és nagyobb mérvben termelni „porondi” kertjében, mely Enyedben ma is az „abacs-kert” név alatt ismeretes. Elnevezése állítólag onnan eredt, hogy a nevezett püspöknek borosborsárdi püspöki fekvésében lakó egyik urbérése e század elein egy alkalommal gyümölcsöt hozott ajándékba. Ezen gyümölcsfajok közül egy almafaj a püspöknek kiválóan megtetszett és kérdezte urbérésétől, hogy ez melyik helyen termett? „In poiana mika” (kis erdőirtvány) felelé az urbérés. A püspök oláh urbérésétől vett eme felvilágosítás folytán adta emez almafajnak a „ponylik” elnevezést és kezdte oltás által nemesíteni és nagyobb mérvben szaporítani.

esés ne álljon be, hanem a mint a közgazdaság érdeke és az egyesek java igényli, előre haladjon.

Piaczot pedig lehet találni, csak egyesített erővel nézzünk utána.

Ha jól emlékszem, Kecskemétről irták volt a lapok, hogy egyedül kajszin barackjából, jó termés idején, egy évben 100,000 forintot is bevesz. Piaczot talált Orosz- és Németországban, hova azt az alig szállítóképes gyümölcsöt roppant mennyiségben, nagy gonddal kiszállítja és jó ártért értékesíti. Nagy-Maros Bécsbe, sőt Berlinbe küldi vagon számára szőlőjét. — Amerikában pedig sokkal csekélyebb jóságú gyümölcsnek is tudtak a termelőket egyesített törekvéssel gazdag piacokat szerezni.

Az alma- és körtvefajok sokkal piaczképesebbek, mint pld. a kajszin barack. E mellett főleg ponylik és batul almáinknál, elmerem mondani, hogy a gyümölcsök között kevés jobb fajta van. A mellett, hogy rendkívül nemes gyümölcsfajok, szállítóképesek is. Ezen s más ezt megközelítő nemes és szállítóképes gyümölcsöknek alkalmas piacot biztosan találhatunk, csak nézzünk utána.

Ha benn a hazában nem fizetik meg, megfizetik külföldön. Hiszen a narancsot is nem az ő hazájában értékesítik, hanem főleg a mostani olcsó és gyors közlekedési viszonyok között elszállítják messzi földre, idegen országokba s ott kapják meg érte a megfelelő árt.

Piaczunkat azonban csak úgy találhatjuk meg, ha e czéltől társulunk. Ha egy fajta gyümölcsünk-ből nagy mennyiséget tudunk felmutatni. Ha nem azt tartjuk szemünk előtt, hogy pld. egy vékaért kapjuk meg kettőnek az illendő ártát, s míg ezt várjuk, a többi hasznavehetetlenné válik. Ha 50—60 véka egy fajta gyümölcstermelésünknél nem indulunk meg külön-külön, még szomszédunktól is titkolódzva piacot szerezni, miképen eddig tevők. Ily eljárás mellett, a mint ezideig nem kaptunk, úgy a jövőben sem fogunk gyümölcsünk számára piacot találni.

Társuljunk tehát vidékenként nemes fajta gyümölcsünk elárúsítása czéljából. Ha ezt nem tesszük,

ezidei gazdag gyümölcstermelésünk-ből nem látunk pénzt. Véleményem szerint e tárgyban a kezdeményezés joga gyümölcsezési egyleteinket illeti meg. Ilyen egyesületünk nekünk enyediknek is van. Ez vegye tehát kezébe ez ügyet. Ettől mi nemcsak azt várjuk, hogy gyümölcstermelési törekvéseinkben támogasson, erre nézve utmutatásokat adjon. Ez csak egyik ága a dolognak. Gyümölcsezési egyletünk-től azt is várjuk, hogy keressen és nyisson piacot annak, mit támogatása és utmutatása mellett termelünk. Elhivatásának ekkor felel meg teljesen.

Ez a termelőktől viszont megvárhatja azt, hogy piacszerezésre irányult törekvéseiben őt jóindulattal támogassa. czélszerű intézkedéseinek magát bizalommal alárendelje.

E helyen felhívjuk tehát gyümölcsezési egyletünk figyelmét ezen első sorban helyi, másodsorban általános nemzetgazdasági fontossággal bíró kérdésre. Vegye kezébe a kezdeményezést maga. Tekintsen körül piac után. Szerezzen tájékozást magának, hogy vidékünk mekkora mennyiséget tudna piacra bocsátani egy fajta-, és mennyit más fajta gyümölcséből. Tanulmányozza és adjon utmutatást a távolabbi piacra szánt gyümölcsünk czélszerű bepakolására nézve. Hívja össze vidékünk gyümölcstermelőit minél nagyobb számmal értekezletre, melyen ezen kérdés behatólag megvitattathassék.

Igy hiszem, hogy mehetünk valamire, különben pedig bizonyosan nem megyünk semmire s gyümölcsünk-ből a mint eddig nem kaptunk megfelelő mennyiségű pénzt, úgy nem fogunk kapni ezután sem.

A kezdeményezéssel késedelmezni nem szabad, mert ha késedelmezünk, kifogyunk az időből s ez évi gyönyörű gyümölcstermelésünk gyümölcsös kamráinkban pusztul el.

—i.

TÁRCZA.

Kettő közül melyik?

— Elbeszélés. —

(Folytatás)

II.

Gyönyörű szép tavaszi nap volt, mintha csak egy poéta gondolta volna ki. A derült égről egy miskolczi kenyér nagyságu nap hintette le melegét boldogokra úgy mint boldogtalanokra, mely részrehajlatlansága nem kevésbé nyerte meg Kender Mátás tetszését, ki is, lévén egyházi s az ezzel járó egygyel megtoldott hat nap teendőinek végrehajtója, már korán reggel elindult az egyház gondozását vezető presbiterekhez. Hogy miért nyerte meg magas tetszését a napnak fenn leirt részrehajlatlansága, azt azonnal kitalálhatjuk magunk is, ha megtekintjük ideiglenes pohüvelyének, a mulandóság lehelletét minden perczen érező takaróját, mely lévén a scepticizmusnak titkos hive, gardájának kebelét meglehetősen mennyiségű elfogult nézetet töltötte volt meg ez isteni gondviselésről, melyek is most, daczára a kétséges karakterű kabát sugdosásainak, a fenn-érintett ok következtében gyökerökben megingattak.

Kondor uramnak volt egy nagyon rossz tulajdonsága, mely mint anabaptistái neve a „börharang” is mutatja, abban nyilvánult, hogy igen sokat szeretett törődni a más bajával. Ha valami történt az ő tudta nélkül, vagyis nem ő lehetett első, ki azt egy arasznyival megtoldva, tovább adhatta volna: vigasztalhatatlannak érezte magát. Ilyenkor aztán volt dolga a kis Miska gyerekek is, ki nem volt más, mint a „privát passióból” eszimaöntéssel foglalkozó Kondor uram ebbeli tudományának öröklője, az ütlegekben naponkint kiszolgáltatott koszt panasznélküli elfogyasztója, ezenfelül háborítatlan tulajdonosa egy borzas hajrengő-

tegnek, egy jobb életmódra éhező, de folyton éhező szájnak és kiváló gyakorlója a „nem mosakodás” teoriájának.

Kondor uram különben, talán ép az okból, hogy semmi sem állhatott meg benne, még akkor is beszélt, mikor senki sem hallgatta, de nem zseniorozta az sem, ha valaki — akarva nem akarva — közvetlen hallója lett monologjának. E kiváló tehetséget értékesíti most is — hallgassuk csak ki: „a pap csinos ember, tetszik Somory uram lányának — (különben annak akármelyik nem pap is teszenék!) — s már azt hiszi „megfogta” . . . hej de amíg a vén Kondor él, nehezen fog sikerülni . . . a büszke! hogy lenézett most is, kinn állva az ambituson, még csak nem is fogadta köszöntésemet . . . pedig nem jó a vén Kondort megharagítani! Milyen szemeket vetett arra a szegény fiatal papra tegnap is, mikor bemutatta magát — teremutase én is megszedültem belé, pedig az ajtó mellett állattom . . . De ugyan ő sem tudta megállani a helyét, úgy izgott-mozgott mint — ez a két garasos a zsebemben (apropo hogy ne mozogjon többet, itt feledek a szemközti Mózsinnál!) De azért még sem fog megakadni a horgán . . . erre én esküszöm, én Kondor Mátás . . . s ha én egyszer megesküdtem, azt meg is tartom, s ha meg nem tartom, ne legyen belőlem Kondor, de még Matyi sem soha . . .” — Ez utolsó szavak már a Mózi „bútelejtetője” mellett hangoztak el, mely érintett „internationalis essentia” nemsókára felvonta a jó kedv szívárványát Kondor uram kebelének borus egére; e szívárvány egyszersmind jóakarattal jelentette azon fontos pillanatot is, melyben az ég kijelentette Noé apáknak, hogy megszűnt a (viz-)özön, (jelenben pedig az essentia teljes elapadását hirdeté). S miután „kontójának” kiküldött fehér galambja nem tért meg a „bitel” zöld ágával, tanácsosnak tartotta egy pár épületes mondás előleges kijelentése után a búfelejtető tulajdonosa és maga között hagyni — biztosítékul — a kaput s folytatni félben hagyott utját, melynek czélja nem volt kevesebb, mint a kurátor uram értesítése e rymely parochiális dolog felől.

Hagyjuk el ez érdemes férfit s vessünk egy pillantást a parochia felé, hol megtalálhatjuk hősünket, az ifju tiszteletest, kiről megjegyezhetünk előlegesen is annyit, hogy ma fogja tartani beköszöntő beszédét. A k-i parochia áll három szobából, vagyis — helyesebben nevezve — három ürge lyukból, melyek a megelőző időben igen jó szolgálatot tettek Kondor uram ő egyházfőiségének, ki is napról-napra szaporodó gazdaságának igen jó kvártélyt talált benne. Amaz aranyapokban a legbelsőbb lyuknak állandó butorzata volt egy pár kukoriczás, burgonyás és egy tiszta buzás zsák; egy, életében öngyilkossági eszmével tételődő malacz csontváza, egy kétségbejöttéig vékony „börös peccenyé” szomszédiségében, mely különben igen élénk eszmecserére szokott alkalmat adni éjjel a denevérek s a ferge egerek között. — E legföltettebb portékákra az örök éj homálya volt borulva, mert Kondor uram providentiája jókorán betömte az egyedüli világító ablakot bundadarabbal s reájuk zárta az ajtót is furfangos megszökésük megakadályozása tekintetéből.

A második lyukban holmi „ingóságok” ponáltattak be: divatból kiment ágyak, a huzamos használat csalhatatlan jeleivel; a családi örömök ringatója, a bölcös; stáfirungos láda, melyből a legutolsó parafernungos karton darab rég a Miska gyerek előtt pompázik, szurtos foltjai-val elmélkedve a művészet hatalmáról stb. Ide már szabad bejárata volt a majorságnak is, miknek azonban állandó lakhelyül a harmadik lyuk jelöltetett ki. E hely, a tyukokat kivéve, kevesek által látogatottat, figyelembe nem véve a Miska gyereket sem, ki a közfigyelem és csend kijátszása végett, itt szerez a gyomornak szokatlan élvét a meleg tojások felhőrpintése által és itt szokta szivarozási gyakorlatait is tartani.

Ez a hely adatott át a papnak, előbb azonban meg-szabadítottat törvénytelen lakótól, falai leporoztattak, jelelül annak, hogy megmeszeltetett, s kisöpörtetve elhitették magával a padozattal is, hogy kisuroltattott. —

(Folytatása köv.)

A közművelődési egyesület és népoktatásunk.

I.

Az erdélyi magyar közművelődési egyesület általános nemzeti felkészítés alapította meg. Jól esik remélnünk, hogy az is fogja fenntartani s oda fejleszteni, hogy nemcsak hivatását betöltse. Jól esik hinni, hogy a begyűlt alapítványok lelkiismeretes kezelése, az esetleges segélyek tapintatos kiosztása, kimondott elveinek böles gyakorlati alkalmazása által fontos nemzeti missiót fog teljesíteni. E reményben, e hitben őszinte örömmel tekintünk a jövő hónapban tartandó végleges alakuló közgyűlés elé s szívünk teljes szeretettel kérjük isten áldását az egyesület működésére.

Alig hisszük, hogy országgrézünkben lenne magyar hazafi, ki ama cél érdekében, melyet a m. közművelődési egyesület irántól fogja, ne sietett volna áldozatát — tehetsége mértéke szerint — meghozni. Ne is legyen egyetlen egy se. Idegen nemzetiségek közé beékelve nemzetünk névvel elveszünk indult népünknek az elnyeléssel fenyegető áramlatok közül leendő kimentése, nemzeti érdekeinknek, a magyar állameszmének leendő megnyerése, megtartása, a hon-szeretethez minden magyar állampolgár keblében leendő felbuzgósítása s karöltve ezekkel a kultúra, a civilizatio terjesztése követelik meg minden áldozatra kész és képes igaz hazafitól, hogy anyagi áldozatokkal, szellemi támogatással járuljon a közművelődési egyesület fejlesztéséhez, kitűzött céljainak eléréséhez.

Az eddigiekből ítélve, biztosok lehetünk, hogy az anyagi áldozatok meghozásában nyilvánult felkészülés nem fog lohadni, sőt a hasonlóképp egyesüléssel növekedni fog; biztosok lehetünk annyival inkább, mert az ügy élén tevékeny, buzgó, erőes férfiak állanak, kik a szó hatalmával, a tett példájával jelzik a „előre törekvés” útját, s mert a sajtó — pártkülömbőség nélkül, — őszintén szegődött a nemes cél szolgálatába.

A közművelődési egyesület a közel jövőben még fogja kezdeni üdvös működését. De működése valóban üdvös csak úgy lehet, ha részint a vidéki fiókegyletek és körök választmányai a központtal való érintkezésükben igaz információkkal szolgálhatnak, részint pedig azok, kik a nemzetiségi szempontból veszélyeztetett helyeken élnek, tapasztalataikkal igyekeznek az egyesület munkálkodását támogatni, könnyíteni, sikeressé tenni.

Nem nagy hangoz, hanem igaz hangon kell szólalnunk; nagytitok nélkül, a maguk valódiságukban kell a sebeket felmutatnunk, melyek orvoslása az egyesület céljai közé van sorolva.

Ez legyen a szellemi támogatás. Ennek nyiljon meg minden lap; s az ily célú törekvésnek legyen őszinte, hű tolmácsa minden fiókegylet és kör.

E szerény sorokkal, melyek beküldésével ígéretemet akarom beváltani, a közművelődési egyesület kívánok szolgálást tenni. Jól tudom, hogy volnának hivatottabbak azok megírására, gazdagabb tapasztalatokkal, nagyobb írói képességgel. Tölem legyen elég ennyi, mennyit nyújthatok s ha kevés, ha gyenge lesz, mentesen ki szándékom őszintesége.

E lapok 1883. évi folyamán egyik számának „Hirek” rovatában egy rövid értesítés jelent volt meg, melynek éle különösen igénytelen személynem ellen volt irányozva. Ha nem is egyenesen, de a sorok közt olvashatólag ki volt abban mondva, hogy népünk eloláhosodásának kizárólag mi papok és tanítók vagyunk okai. E vád ellen tiltakoztam akkor s tiltakozom most is. És felvilágosítani igyekeztem ama sorok íróját, hogy nem csak mi, hanem a multban történt mulasztások, a lakás viszonyok, sőt részben maguk a közigazgatási tisztviselők is okai annak, mivel kizárólag csak mi vádolhatunk. Ismétlésekbe bocsátkozni nem akarok, de kérem ama hír íróját, sziveskedjék egy rövid negyed-órát szakítani cikkem elolvasására, s én remélem, hogy most még jobban meg fogom győzni mint akkor arról, hogy a nép eloláhosodásáért sem pap, sem tanító nem vádolható oly határozottan, oly kizárólagosan, mint ő tevő.

A mikor arról a szomorú tényről beszélünk, hogy népünk hova-tovább mind jobban kezd kivételni nemzeti jellegéből s naponként közelebb jut az örvényhez, mely ha segítségére nem sietünk — előbb-utóbb össze fog csapni feje felett: önkéntelenül népoktatási intézeteinknek akad meg tekintetünk s előtérbe nyomul a kérdés, hogy azok az intézetek betöltötték, vagy betöltik-e jelenben missziójukat? megteszik-e azt a szolgálatot a magyar nemzetnek, a magyar állameszmének, melyet tőlük méltán várhatunk? emeltek-e, vagy emelik-e most a nép értelmét arra a nívóra, melyen aztán megkivánhatni tőle, hogy szívvel-leléssel magyar legyen? birnak-e azokkal az eszközökkel, melyekkel mindezt megtehetik? Sajnos, hogy a felelet nem lehet elégtő.

Tizenhét éve, hogy az állam kezébe vette a népnevelés ügyét. Kimondotta az általános tankötelezettséget, megállapította ennek időtartamát, büntetéseket szabott a gyermekeket az iskolától elvevő szülőkre; tanítóképzőket állított föl, tanterveket, utasításokat, szabályrendeleteket alkotott a tanítás, a felügyelet és igazgatás egyöntetűvé tételére, s hogy rendeletei teljesedésbe vétesse, gondoskodott felügyelő közegekről, kik állandó tanügyi referensei a megyei közigazgatási bizottságoknak, kik vigyáznak az iskolák bel-életére, összegyűjtik a tanügyi statisztikai adatokat s felügyelnek különösen arra, hogy az idegen ajku iskolákban

államellenes tanokkal ne tömjék meg a tanulókat. Gondoskodott elemi, polgári és reáliskolák föllállításáról s a tanügyi budget korlátain belül mindent elkövetett, hogy azokat a kor színvonalára emelje. A felekezettek felismerve az állam nemes intencióit, körükben, tehetségük szerint igyekeztek minden lehető elkövetni tanügyünk, népoktatásunk fejlesztése érdekében. S az eredmény? Hát biz az faluhelyen, s különösen itt a mi vidékünkön oly csekély, hogy csaknem a semmivel határos.

Nem csak amugy félvállról, könnyelműen odavetett állítás ez. Részint egyházmegyei hivataloskodásom alatt szerzett tapasztalatok, részint a rendelkezésemmel álló statisztikai adatokból bizonyíthatom be, hogy „szomorú igazság.” Természetes, hogy ama tapasztalatok és adatok meggyőzőnek csak azon községeiből vannak merítve, melyek egyházmegyéinkhez tartoznak: én azonban úgy hiszem, hogy a többiek nagy részére is alkalmazhatók.

Egyházmegyéink egyes egyházközségeit tekintve, tanul azokban a tankötelesek 65—90 százaléka, általában pedig 81% - a, a mi első tekintetre szép sikernek mutatkozik. Hanem aztán a sikerben való elbizakodottságunk leohad, ha meg tudjuk, hogy konfirmált 100 növendék közül csak 51 tud olvasni és írni, 10 csak olvasni, 39 pedig sem olvasni, sem írni, holott abból a 39-ből 20 szintén járt iskolába. S hát még mennyire megaláztatik elbizakodottságunk, ha tudjuk, hogy a 6 évig rendes, mindennapi, 3 évig ismétlődő iskolába járt gyerekek 20 éves ifjává nőve, már nem ismeri sem az öreg, sem az ifjú „Á” - t, s ilyen a hajdan iskolába jártaknak — legalább itt a mi vidékünkön — 95 százaléka. Tehát az iskolának, melynek az egész életre kiható eredményeket kellene felmutatnia, működése pár év alatt nullra deválnalódik.

Hanem ne tessék bámolni. Jelen viszonyaink között nem lehet a másképpen. Am tessék csak felkeresni egy ilyen népoktatási intézetet, egy falusi iskolát. Talál vidékünkön nemcsak felekezeti, hanem állami is. Az iskola belterülete 3 □-öl. Van benne egy asztal, melynek hossza 1 öl, ennek két szélén egy-egy pad. Egy ilyen padon 11—12 gyermek, persze egy része háttal az ablaknak. Az ornatus áll egy füstös földabroszból, egy pár össze-vissza hasogatott fali olvasó táblából, egy hiányos számoló gépből s a tanítóból, ki ott pipázik az asztal végén. A gyermek foglalkoznak. Az egyik része ir palatáblára vagy írka-ra a szerint, a mint szülőinek tetszik, a más része olvas, „mint a víz”; a harmadik része ide-oda taszigálja a számológép golyóit; a negyedik része pedig nézi a földabroszt. És a tanító hallgat, mert a gyermekek tanulnak, hallgat a mig kezdődik az ő szerepe. „Na fiaim, lássuk mit tanultatok?” Magához szólítja mindeniket rendre s leczkét mondhat vele. „Jól van fiaim! ember vagy fiam”, nem tudsz semmit fiam, számár vagy fiam, puff-puff fiam”. „Mehettek hazá!” Persze a gyerekek örülnek; rohanva rohannak ki a büzhödt levegőjű „iskolából” a szabadba, szivalkodnak, ugrándoznak, lármanznak, verekednek — s minden módon kifejezést igyekeznek adni örömlüknek, hogy kiszabadultak az iskolából. Örömlük tart addig, mig vissza kell térniök. Akkor újra kezdődik a régi nóta, régi tánc. Mintha éppen most száz esztendeje élénk. Ha megkeressük, még az u. n. „plágát” is megkapjuk az iskola valamelyik zugában, plané a „mester gerendán.” Az pedig valami kitűnő „népoktatási” szerszám.

Cseresyés Ödön.

A kiállítás tanulmányozása az iparos-segédék részéről.

Az országos iparegyesület a következő körlevelet küldte szét:

Tisztelt szaktestület! Az országos kiállítás általánosan elismert fényes sikere legnagyobb megnyugvást keltethetett első sorban az iparosok körében, kik ez alkalommal haladásukat, fejlődő képességüket és életrelvélőségüket bizonyították be és elismerésre kértették nem csak a hazai, hanem a külföldi közönséget, sőt versenytársainkat is. — De éppen e siker által, melyet a magyar ipar most aratott, ezzel is igérkezett a jövőre nézve; mert az országos ünnepelés és ünnepeletés után első sorban a józan iparoság ismeri el, hogy korántsem érte el azt a magaslatot, melyen megállapodnia lehetne. A haladásnak nincsen határa és kivált nálunk kettőzött erővel kell odahatni, hogy az elismert jó irányban tovább haladjunk és minden jóvaló igyekezettel törekedjünk a még élénken észlelhető hiányokat pótolva, a modern ipari haladás színvonalán folyton megmaradni.

E végből szükséges, hogy maga az iparos elem tanulmányozza a kiállítást, levonja belőle a tanulságokat és hasznára fordítsa a tapasztalt előnyöket. Különösen szükséges azonban, hogy a fiatal iparos nemzedék megtekintse és tanulmányozza a kiállítást, hogy a szakmájában előforduló javításokat, újításokat, általában pedig a műipari vagy technikai haladást megismerje és iparágának hasznára tudja fordítani.

E nemes célú méltányolva Fogl Emanuel bécsi és budapesti főmérnögyáros ur. 10.000 forintot ajánlott föl azzal a rendelkezéssel, hogy ez összeg segítségével a kiválóbb iparossegédék vidékenkint felküldessenek a kiállítás tanulmányozása végett. — Az országos kiállítási bizottság

alólról egyesületet bizta meg az említett összegnek legcélszerűbb és arányos elosztásával és erre vonatkozó javaslatainkat jóváhagyni méltóztatott.

Ez alapon van szerencsénk első sorban a hazai iparos ifjusági és legényegyleteket tisztelettel felkérni, hogy tagjaik sorából a különböző főbb iparágakra való tekintettel 15—20 oly iparos-segédet hozzanak javaslatba, a kiket a kiállítás tanulmányozására kiküldeni érdemesnek tartanak. E javaslatoknál legyenek figyelemmel a javaslatba hozandók eddigi erkölcsi magaviseletére, képzettségére és általában arra, hogy e kiküldetés az illetőkre nézve egyrészt jutalom legyen, másrészt hogy a kiküldöttek tapasztalataikról annak idején az egyesületben szaktársaik előtt jelentéseket töltsenek. Az így fölterjesztendő javaslatban a következő pontokat kérjük pontosan kitölteni. 1. A segéd neve, foglalkozása és kora. 2. Mióta segéd és mennyi időt tölt átlag egy mesternél. 3. Mily érdemekenél fogva ajánlatik a kiküldetésre. — Együttal kérjük megjelölni, hogy mennyibe kerül egy harmadosztályú tour-retour-jegy városukból Budapestre. A beérkezett ajánlatok számához és minőségéhez képest egyesületünk végrehajtó bizottsága fontartja magának a jogot, hogy városonként és iparáganként a javaslatokat elfogadjja, vagy a szükség-hez képest reducálja.

A kiküldetésre elfogadottak számára a javaslatot tevő egyesület elnökéhez, részletes utasítás kíséretében, az utazási költségen kívül körülbelül oly összeg fog küldetni, hogy a kiküldöttek három napon át a fővárosban való tartózkodásuk és megfelelő éjjeli szállásuk (olcsó közös lakások) költségeit is fedezhessék.

Ott, a hol iparos ifjusági- és legényegyletek nincsenek, felkérjük az ipartestületeket, iparegyleteket és ált. ipartársulatokat, hogy a hozzájuk tartozó segédék köréből a fönnebbi módon javaslatukat megtenni sziveskedjenek.

A hazai keresk. és iparkamarákat pedig különösen figyelmeztetjük arra, hogy ha a kamarák már hasonló czéllal bíró kezdeményezéseket tettek, a fönnebbi eszközökkel készségesen támogadják kezdeményezésüket, főleg ha az a kamarák területére való tekintettel az iparilag számba jöhető összes nagyobb városokra is kiterjesztetik.

Az országos iparegyesület nevében:

Gelléri Mór,
titkár.

Gr. Zichy Jenő,
elnök.

Kolozsvári levél.

— július 30.

Kolozsvárt, az erdélyi részek szívében is lassabban lüktet most az élet: a közönség egyrésze furdóre, falura, másrésze helyi nyaralóiba vonult pihenni, szorakozni. Az ifjuság eltávozását is hirdetik a Musák üres csarnokai, a kávéházak csendessége s egy-egy kis lány epedő szívéből titkon elrapult sohaj. . . . Csak az maradt itt, a kit ideköt valami — vagy valaki. Ez utóbbi lekötözöttség még csak elviselhető!

A mi Kolozsvárunk, mely eddig hasonlított egy életvidor, táncolni s dalolni szerető lánykához, most olyan, mint egy vén angol kisasszony, ki unalmában napestig ásitoz vagy szép multján mereng. . . .

Színházi időöltésünk is gyenge: hetenként kétszer játszanak a nyári színházban s akkor is — mintha színezeink csak saját mulattatásunkat ezélnének — rémitően üres ház előtt. Mikor valami előadásra üres ülőket látok, mindig eszembe jut Z. történelmi tanár, ki midőn egy előadása kezdetén hallgatói ritka sorain végig nézett, ilyen merészet mondott: „Látok urakat, a kik nincsenek itt” . . . Ennél is jobb N. philosophiai tanár tévedése, ki mint aféle mély gondolkodó, mindig lehajtott fővel járt s rendszeren így ment fel a szöszökbé is, és anélkül, hogy felnézett volna, intézte megszólítását hallgatóihoz. Egyszer csupán egy hallgatója volt jelen s akkor is szokott módon kezdő: „Uram!” aztán hirtelen felnézett s mosolyogva corrigálta ki magát: „azaz, hogy uram!”

De hogy tárgyamhoz visszatérjek, — a mult héten mégis volt nekünk teli színházunk is és volt benne oly taps és tetszésnyilvánítás, minőnek ritkán vagyunk tanui, de mivel ez nem színezeinknek, hanem a japáni eróművészeknek szólt, kik remek productiojukkal bámulatra ragadták a közönséget. — Ki várt volna ily világra szóló művészetet a japániaktól, kiknek császára oly kevéssé bír szép izléssel, hogy a bécsi kiállításban evőszközök nélkül étkezett s az összes zenekarok classicus játékaiból csak a stimmelés tetszett neki. Gustus kell mindenhez!

Városunkban jul. 20. óta szorgalmasan foly a román tanítók magyar nyelv tanulása. Valamelyik nap én is meghallgattam egy — dr. Lehmann Róbert fels. keres. iskolai tanár által tartott — leczkét; olyan különösen hatott reám, mikor ezeket a vén-gyermekeket magyarul syllabálva olvasni, elemezni és értelmezni hallottam. Dr. Lehmann a grammatikai órák nyelvet teljesen bírja, azt saját szorgalmán tanulta meg. Délelőtti rendes leczkék, délután beszélgetési gyakorlatok vannak. Ezek-külv mesék és rövid elbeszélések fogalmazása képezi a tanulmány tárgyát. Magam is hallottam egy kis mesét elég szabatosan — s a mi fő — jó magyar hangsúlyozással előadva egyik tanítótól. Az a buzgalom és odaadás, az a bizalmat és jóindulatot keltő modor, mellyel dr. Leh-

mann tanít, a legszebb azt állítja, hogy a törkénél sem hiányzik s észlelhető. A mostani nemzetiségű tanító jel

Időjárásunk szesz oly irtóztató hőség ur szült. A Szechenyi hálaltak és jeges kávék a forróság ellen. Háro időnk van, cipős sze seljük a posztórúhát egyen kaptuk volna. hogy a hév hónap sok helyen irigylük hozzá még pénzbe se

Miután most kénytelen az ember törvénykezés, a törvé azért az igazság nem gyűjtson a fondorkod

Nincs per: az élnek. — Nincs csend elég fűlesek, meg xera: Kolozsvár össze meg egy szakbizottsá rányi rémnek seholgolt is ismerünk ma ha nincsen. — Ha

Nincs mulatság a mire tánczoljon. — Világverő hadseregün gyakorlatra indul Na gyverő hadsereg? Ig tól Pozsonyig jó ne lágból a — láb u

K

Kiállításunk eg pavillonjában az a ba magyar bank papirp Ime itt hevernek a melyek atyáink fá szegény pénztetek szerű, ironikus részv máju numiákat látv aczra, hogy a profán Hiszen tudjuk jól, h dek bonlasztó erejű siri arculatuk és na olyan furcsa alakot hangulatba önkényte mosolya.

Az első szekre papirpénz formulái tak forgalomban. Oly tatvák, hogy moder göngyölgötni; azúlat és ék; se szegélyze kiállításnak pedig ez odrétű papirlap az oda nyomtatva a köz ban, a mely száz é sorszám tentával kacsakaringsz manu ségükön kívül repu kókat. Ugyanolyan mint a papirpénz forintosig. És közt mikről a mi nemze huszonötforintosok.

A második b sőbb támadt és pé technika dolgában. visznyomattal, — a lehelve, mintha sze egyszerűsége miatt bankók kidolgozása egyre stilszerűbb r diszitve, egyre kon pénzünk.

Itt látjuk egy ötforintosait, a legu bankóját és mind rövid pár évtized e sunk tárgyai voltak, tottan lézengnek ill Mellettük kü pénz-dynastia tartj ratikus előkelőségű dolva vonul el e n

mann tanit, a legzebb siker reményére jogosít. Ő maga azt állítja, hogy a törekvés és jóakarati tanítványai egykénél sem hiányzik s a haladás naponként örvedetesen észlelhető. A mostani tanfolyamra 57 román és 14 szász nemzetiségű tanító jelent meg tényleg.

Időjárásunk szeszélyesen változó. A mult hetekben oly irtóztató hőség uralkodott, hogy a kő is olvadni készült. A Szechenyi hideg fürdő, uszodák, Szamos, fagyaltak és jeges kávék alig bírtak csak némileg is enyhíteni a forróság ellen. Három-négy nap óta pedig valóságos őszi időnk van, csipős széllel és hideg esőkkel. Szívesen viseljük a posztórúbat és úgy örvendünk neki, mintha ingyen kaptuk volna. Ez nekünk különös privilegiumunk, hogy a hév hónapban is fázhatunk. Hiszem, hogy sok helyen irigylik most tőlünk ezt az élvezetet, a mely hozzá még pénzbe sem kerül.

Miután most keveset lehet arról írni, a mi van, kénytelen az ember arról írni, a mi nincs. Tehát: nincs törvénykezés, a törvényszék hivatalnokai csendesek, de azért az igazság nem halt meg — csak pihen, hogy erőt gyűjtsön a fondorkodó konokság ellen.

Nincs per: az emberek botránnyosan békességben élnek. — Nincs esendéjjelel az utcákon, pedig rendőreink elég fülesek, meghallhatják a zajt. — Nincs philoxera: Kolozsvár összes szőlőit és kertjeit most vizsgálta meg egy szakbizottság s örvedetesen tudatja, hogy a parányi rémnek sehol nyomára sem akadt. Lám, olyan dolgot is ismerünk már, minek az ember akkor örvend, ha nincs. — Ha a pénz is ilyen volna!

Nincs mulatság, mert nincs a ki tánczoljon és nincs a mire tánczoljon. — Nincs többé katonazene a sétátéren. Világverő hadseregünk helyi ezrede aug. 3-án nagy hadgyakorlatra indul Nagyszébenbe. — Hogy mondtam? Világverő hadsereg? Igen bizony, mert 1866-ban Königrätz-től Pozsonyig jó nagy darabot megverték a világból a — lábunkkal.

Kátori.

Kiállítási levél.

Budapest, 1885. július 29.

— A bankok kiállítása. —

Kiállításunk egyik legérdekesebb része a pénzintézetek pavillonjában az a bankgyűjtemény, a melyben az osztrák-magyar bank papirpénzünk fejlődését genetice tünteti fel. Ime itt hevernek egymás mellett azok a régi jó bankok, a melyek atyáink fáradozásának voltak czéljai és tárgyai: szegény pénztetek, a melyeknek látása szemlélt saját szerű, ironikus részvétellel tölti be, akár csak furesa cizomájú mumiákat látva az ember, a miket kihordtak a piszra, hogy a profán tömeg kíváncsisága kielégíttessék. Hiszen tudjuk jól, hogy királyok tetemei ezek az évezredek bomlasztó erejével hősiesen daczolók, csak hogy sötét siri arezulatuk és naiv pólyaruhájuk a derült verőfényben olyan furesa alakot mutatnak, hogy látnunkra az elegikus hangulatba önkénytelenül is belévegyül az ironia gunyos moeolya.

Az első szekrényben ime itt fekszenek a bank első papirpénz formulái, a melyek nyolezvan évvel ezelőtt voltak forgalomban. Olyan goromba a papiros, a melyre nyomtatvák, hogy modern sajtó aligha merné az árúját belé göngyölgetni; azután meg nincsen rajtuk semminemű dísz és ék; se szegélyzet, se rajzolt ornamentika, a színezett kiállításnak pedig éppen semmi nyoma sincs. Egy nyolczadrétű papirlap az egész, a fukar szöveg két sorocskában oda nyomtatva a középre, abban az esetlen, faragatlan írásban, a mely száz évvel ezelőtt dívott a nyomdáknak. A sorszám tántával van reá írva, ugyszintén az igazgató kacskaringós manuipropiája. Puritán, disztelen egyszerűségükön kívül republikánus egyenlőség is jellegzi e bankokat. Ugyanolyan formátlanul nagy volt akkor az ezres, mint a papirpénz minden egyéb fajtája egész le az egyforintosig. És köztük látunk akárhánny olyan fajtát is, a mikről a mi nemzedékünknek eddig sejtelve is alig volt: huszonötforintosok, ötszázforintosok stb.

A második bankó formuláris már kilencz évvel később támadt és példányai jelentékeny haladást mutatnak technika dolgában. Ez a papirpénz már bir szegélyvel, víznyomattal, — a közepükre pedig halvány pir van oda-lehelve, mintha szegyenkeze pirulnánk elődeik plebejus egyszerűsége miatt. Innét fogva mindinkább tökélyesül a bankok kidolgozása és minden újabb metamorphozisból egyre stilszerűbb rajzokkal, egyre több allegorikus alakokkal díszítve, egyre komplikáltabb technikával kerül elő papirpénzünk.

Itt látjuk egyebek közt a hatvanas évek vöröshajú ötforintosait, a legutóbb elmúlt korszak zöldragyogású tízes bankóját és mindama felejthetetlen alakokat, a mik rég rövid pár évtized előtt minden igyekvésünk és iparkodásunk tárgyai voltak, és melyek most jelentőségüktől megfosztottan lézengnek itt, mint valami trónjaveszett potentátok.

Mellettük külön szekrényben a jelenleg uralkodó papirpénz-dynastia tartja udvarát. A család feje az az risztokratikus előkelőségű ezres bankó. A látogatók tömege hódolva vonul el e nagy hatalom előtt.

r. I.

Nyílt levél.

Csombord, 1885. július 28.

A legdurvább shamanizmusnak voltam szemtanuja folyó hó 27-én Csombordon, mely a csombord-bagói gör. egyesült pápa által hajtatott végre. — Az isten ártatlan juhái közé betegség ütött be, mely áldozatait napról-napra mind nagyobb számmal szedte. A sötét tudatlanságban tapogatózó oláhok ezt a Marosból kijött „dráku” művének tarták, s felszólították a pópát, „hogy tenne valamely szép dolgot” (slusbát) a juhokért. A pápa másnap korán reggel meg is jelent ünnepi díszben. A harang mélabus hangja hirdeté, hogy itt ma talán valami nagyszerű dolog lesz. A falu kicsinyje-nagyja — t. i. az oláh ajkuk — „damje jártame” segélykiáltással vonult a pápa vezérlete alatt a Maros partjára. a hol a juhok valának.

A Maros partján pedig egy piros fejűs abrosszal betakart asztal vala, arra helyeztek egy piszkos kinézésű csebrét, melyet a Marosból merített szentelt vízzel töltöttek meg. A cseber két fülét két viaszgyertya díszítte. A cseberben helyzetett el a tulipános kereszt. Az asztal mellett foglalt helyet a pápa s mellette a dászkel, a háttérben pedig a czikornyik (egyházi) élesztő az áldozati tüzet, a tömjént.

Miután az előkészületek ekként megtörténtek, kezdetét vette a másfél óráig tartó hokus-pokus. „Dumnesu járté peráté!” Ezzel kezdte előadását, vagy már nem is tudom minek nevezem a tisztelt pópának ezen tudatlanságát. — Hol van ott az okos ész, ki az oktalan állatoknak bünt tulajdonit s azoknak megbocsátását kéri az Istentől?!

Miután eleget imádkozott már a juhokért, következett az ördögűzés. Talán egy megyében egy év alatt sem fogy el annyi tömjén, mint a mennyi ma itt elfogyott. De volt is ám látszata, mert az ördögös juhok mind mozgásba jöttek s ha a leleményes juhász botjával meg nem legyinti őket, talán mind belefutnak volna a Marosba, mint azok a disznók futának a tengerbe, melyekbe Jézus egy légi ördögöt üzött.

A pápa, miután az ártatlan állatkák tömjénfüsttel megelégtették magokat, a nyáj közéjébe állott egy kis belmissiót gyakorlandó, t. i. folytatta tovább a shamanizmus rejtélyes művét. — El is feledtem mondani, hogy a pápa s a dászkel folytonosan énekeltek, — csak az a fájdalom, hogy a tömjénfüsttől megrészegedett juhászok tyák eszeveszetten ugattak s ennek következtében nem tanulhattam meg ama szép ördögűző nótát, pedig minden zenehallásomat összeszedtem akkorra.

A missionarius — illetőleg az ördögűző pápa a szentelt vízzel beprezkelte a juhokat valami titkos szavak kíséretében, — t. i. azokat, a melyeket megért — s a megmaradt szentelt vízzel az oláh atyafiak kicsinyjé-nagyját öntö le, kik annyira megvalának hafva a pápa hokus-pokusaitól, hogy forró esőjakkal halmazták el a bányai festékek pirosra festett tulipános keresztet s a pápa kacsóit is.

Alig végződött el a „slusba”, már jött a rémes hír, hogy egy juh megdöglött, — ámde a pópát nem hagyja el hidegvére s azzal indokolja a már néhai juh halálát, hogy azt nem érte a szentelt víz.

Ez a csombord-bagói pápa ördögűzésének rövid története.

Most az a kérdésem lenne: hol tanulta a tisztelendő pápa ur ezt a mesterséget? A balázsfalvi theologiai akadémián-e avagy a szébenin? Bármelyiken tanulta is és bárkitől hallotta is — hagyja annak! Saját meggyőződéséből tesz-e ilyeneket, vagy pedig csak pénzkeresetből? Ha pénzkeresetből, akkor inkább akasszon koldustarisznyát nyakába, mert még ez is tisztességesebb kenyérkereset. A népet ámitni, csalni, tudatlanságban tartani, ez égbekiáltó vétek! — Avagy nem okult-e tisztelendőségét a topaszentkirályi pápa esetén? Ő is ámitott, ő is esalt, ő is ördögöt üzött, — de el is vette büntetését.

Nem tudja-e tisztelendőségét, hogy egy papnak mi a hivatása? A vallásosság és erkölcsiségnek magvait plántálni a hívők lelkeiben, — s vajjon tisztelendőségét hivatásának tesz-e eleget, midőn ördögöt üz s midőn a tolvaj s gazember bűneinek megbocsátásáért 50 kros „slusbát” tart? — Nagyon szép! megérdemli a nyilvánosságra hozatalt.

Oh szent kultur-egylet, jöjjön el a te országod!
B. S. szemtanu.

CSARNOK.

Naplómból.

— Miért nem épül Berlin? A Thiergarten. —
(Vége.)

Mielőtt azonban valamely irányban a jóslat beteljesednék, meneküljünk kissé a nagy meleg elől a Thiergartenbe, ott hűvösebb a levegő. Már az utja is kellemes, ha az „unter den Linden”-re eljuthat az ember. Négy sor hársfa véd itt a nap herétől. A nagyszerű utca végén a hozzá méltó „brandenburgi kapu” óriási oszlopai emelkednek. Az izmos oszlopok fejének díszét a négyes fogatu győzelmi istenasszony képezi, a város felé irányitva (jön

haza Párisból!) Az oszlopok között már előre sűrű lombok kandikálnak a közeledő felé. Atmenve pedig a kapu alatt, úgy érzi az ember magát, mintha csak a törpék varázs hatalma szállította volna álmában egy nagy város közepéből egy ép oly nagy erdő elé. Ez az erdő a berlini Thiergarten („állatkert”). Nehogy azonban félelem szálljon meg kedves olvasó a szörnyű vadaktól, mert bizony nem látsz itt egyebet, mint a jó berlini népet, mely pedig annyira mívelt, hogy soha sem zavar még egy szóval sem egy idegent. Két jelenség van csak, a mire intellek. Tárca — ha nem épen értékelen — hordozd szivedhez minél közelebb, és ha tán éhséged enyhítésére egy zsemlet hoztál magaddal, legyen gondod reá, mert az ég madarai a verebek, oly bizalmasak itt, hogy zsebedből is kiszedik. Ha ezekről gondoskodtál, bátran szemlélheted az „állatkert” szelid vadjait. Itt jut eszembe egy sajtósátságos összetalálkozása a neveknek. Ugyanis Berlinben az „állatkertben” csupán a teremtés koronáját, az embert látod, ellenben tekints be Boroszlóban a „népkert”-be (Volksgarten) és az állatvilág minden fáját fogod látni ott, melyek még tán csak hivatva vannak — a Darwinizmus szerint is — néppé lenni. De maradjunk most a „berlini állatkertben”. A természet magasztos temploma ez, melybe, ha az ember a zajos utcák tikkasztó hőségéből bemena-külhet, a legtermészetesebben veszi le kalpiját, és lassanként kezdi elfeledni minden gondját. Sajátosság varázsát e hely különösen onnan nyeri, hogy a nagy kultiválás közepette különös gond van fordítva a természetes kinézés megőrzésére. Az óriási fák között rendetlenül ültetett bokrok és mindenütt varázs szép mesterségesen ápolat fű töltik be a tért. Óriási kiterjedése által kényelmesen tért nyújt mindenre gyalogsótányok, kocsis és lovas utak váltakozó sorokban. A természetességet körbe épített előadási csarnokok, vagy mulató helyek — mint ez más ilyeszerű helyiségekben szokás — nem zavarják és ez által a hely ünnepi esendje is meg van mentve. Ha csak zavarónak nem találja valaki a kis gyermekek számára kijelölt tereken mindig készletben levő homok-halmozatokat, melyekből az ifju nemzedék, ha szükség, elővarázsolja Kárhágot is romjaiból. Ma még a madarak zavarják dalukkal a csendet, a mi azonban, ugylátszik nem ütközik „Vorschrift”-be. Sőt ellenkezőleg. Hová nem terjed ki a német figyelem? Mivel a fülemilefaja az egész vidéken a szenvedélyes kalitkázás miatt pusztuló félben volt, országos törvényben intézkedtek a természet dalosának megmentéséről, 5 Mk évi adót róván ki minden fülemilére, mely a természet helyett fényes palotában tartja concertjeit. A gyönyörű helynek legzebb részét a tó-park képezi, hol a sűrű lombok közt több tó kristály vize csillog elő, melynek csendes nyugalmát egy egy hatyru-méltóságteljes evezése zavarja meg csupán. Kedvezet helye a publicumnak az aranyhalas tó varázsszép partja is, mely felé sűrű csoportokban rohannak a part felé a kedves állatok a behányt kenyérmorzsa után. Szinte örömet keresik fel nyáron is a kellemes Rousseauszigetet, mely hűvös, kellemes levegője által nem kisebb mértékben vonza most a jó levegőt után epedőket, mint télen a koresolyázásért lelkesülők ezreit.

Több kisebbszertű mythologia faragvány mellett gyönyörű szoborművek is vannak elhelyezve, különösen az egymás közelében álló és teljesen megfelelő méretben keresztülvitt III. Frigyes Vilmos és Lujza királynő-szobrok, valamint Göthe az alapzaton gyönyörű mellék alakokkal ékesített márványszobra. De azt hiszem, a hosszú séta már ki is farszított kedves olvasó, tehát elvezetlek, hol kipihenheted magad, és ha tán a madarak zsemleket mégis megették, kibékítheted étvágyadat. A kelet-felé vivő utakon ugyanis e felírás látszik: a sátra k hoz, menjünk tehát erre felé. Itt, midőn elérjük az erdő szélére, gyönyörű kertek és étkező csarnokokra akadunk, hol még vidám zenezőval is vidámitgatják a szivat. A concert ingen van de az ételen és italon azt bizony mégis csak megveszik — én épen azért itt nem tartok veled, hanem te, ha sok a pénz, térd be és vacsorázz jóízűleg. Neked jó étvágyat kívánok, magam pedig tovább állitok. Hogy az étkezés alatt magad meg ne und. olvasd e berlini speciálitásokat: Egyik vegyes publicumtól nagy mértékben látogatott, külön öltöző kabinokkal nem rendelkező fürdő intézet következő hirdetéssel batorítja benn a vendégeket: „zsebtolvajokról gondoskodva van!!”

Két barát történetesen meglátja egymást az utca-sarkon. Mindkettő megáll bizonyos távolságban.

„Fritz! — kiált az egyik — jer ide, igen fontos moudani valóm van.” „Jer ide te — kiált vissza a másik, — mert nekem is ép oly fontos mondani valóm van.”

„No ha mindkettőnek egyenlő fontos mondani valója van. — szól közbe az ott álló rendőr — akkor mindkettőnek meg kell tenni a fél utat.” És úgy lett.

Rend és pontosság! Ein Auswanderer.

VEGYES HIREK.

Tisztelt előfizetőinket kőrjük, hogy hát-rálékos dijaikat beküldeni és az előfizetéseket teljesíteni sziveskedjenek lapunk fenntarthatása érdekében.

— Báró Jósika Sámuel, ki az erdélyi gazdák nagyenyedi vándorgyűlése alkalmával annyira megduda

